

اندیشه‌های سیاسی - تربیتی روسو

مؤلف: ماهروزه بافری قائم‌سری

۱۳۹۶

سرشناسه

: باقری قلعہ سری، ماهرزہ، ۱۳۴۹ -

عنوان و نام پدیدآور

: اندیشه‌های سیاسی - تربیتی روسو/ مولف ماهرزہ باقری قلعہ سری ؛ ویراستار علی رستم نژاد.

مشخصات نشر

: تهران: نگار تابان، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری

: ۵۳ ص.

شابک

: ۹۷۸-600-8753-58-2 ریال ۶۰۰۰۰

وضعیت فهرست نویسی

: فیبا

یادداشت

: کتابنامه.

موضوع

: روسو، ژان ژاک، ۱۷۷۸-۱۷۱۲م. -- نقد و تفسیر

موضوع

: Rousseau, Jean Jacques-- Criticism and interpretation

موضوع

: قرارداد اجتماعی

موضوع

: Social contract

موضوع

: علوم سیاسی

موضوع

: Political science

رده بندی کنگره

: PQ۲۰۰۳/ب۲الف۸ ۱۳۹۶

رده بندی دیویی

: ۸۴۸/۵

شماره کتابشناسی ملی

: ۴۷۹۲ ۳۶

تهران- اندیشه- فاز ۱ - حیابان ۱ - شرقی - پلاک ۵ - واحد ۱

تلفن: ۰۹۳۶۶۹۵۸۹۵۳ - آدرس ایمیل: N.taban.pub@gmail.com

خرید از سایت <http://egartaban.ir>

نام کتاب : اندیشه های سیاسی - تربیتی روسو

مولف: ماهرزہ باقری قلعہ سری

ناشر: نگار تابان

ویراستار: علی رستم نژاد

نوبت چاپ و سال چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپخانه: تایماز

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۵۳-۵۸-۲

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه	۶
درآمدی بر انقلاب فرانسه	۸
روسو و انقلاب	۱۲
نقد و رد جامعه مدنی	۱۴
انسان مدنی - شهروند انسانگرا: هلوئیز جدید و امیل	۲۹
طرح جامعه مدنی بر اساس اراده عام: قرارداد اجتماعی	۳۵
اراده عام	۳۸
حاکمیت ، قانون و حکومت	۳۹
مذهب مدنی	۴۶
بررسی و ارزیابی	۴۸
فهرست منابع	۵۱

ژان ژاک روسو (۱۷۷۸-۱۷۱۲) پایه اندیشه سیاسی و ایده‌آلش از نظام حکومتی را با تکیه بر نقش مردم استوار ساخت. این انقلابی واقعی در عرصه اندیشه سیاسی بود که روسو آغازگر آن بوده است. اصلاً او دیدی کاملاً انتقادی نسبت به عصر خویش داشت و دیدگاههای اندیشه و ران معاصرش را سخت مورد انتقاد قرار داد. بخصوص دیدگاه «خردگرایی» قرن روشنگری را رد کرد و نظریه‌ای مبتنی بر رفتار غریزی و احساس را جانشین آن کرد که با آمیختن مایه‌های عقلی پیش درآمد عصر رومانتیک به حساب می‌آید.

روسو در فرهنگ عقلی و اجتماع پسند که سده هجدهم به آن به منزله اوج انسانیت واقعی می‌نگریست، بزرگترین خطر را می‌دید. این فرهنگ را فاقد هر گونه انگیزه اخلاقی می‌دانست و انتقد بود بر چیزی جز شهوت قدرت و شهوت تملک، جاه‌طلبی و نخوت متکی نیست. البته این تنها عامل اختلاف ایدئولوژیک روسو با دیگر روشنگران عصر خرد نبوده است. مهمترین اختلاف وی با آنان که بعدها در دیگر آثارش نمود بیشتری پیدا کرد، بر سر آزادی سیاسی بوده است. روشنفکران آزادی را به معنای آزادی ابراز عقاید فرض می‌کردند، چون تنها فرد را عامل بهبودی جهان فرض می‌کردند و آن اگر سانسور می‌شد نمی‌تواند به جهان را بهبود بخشند و افکار را روشن سازند. ولی روسو معتقد بود که فرد هنرمندی می‌تواند آزاد باشد که تبعیت از دولت و از این طریق تبعیت از خواست عمومی را بپذیرد و از طریق پیروی از قوانین دولتی آزادی طبیعی‌اش را بدست آورد. در عین حال آزادی بیان و اندیشه نیز محفوظ است.

روسو با تالیف سه کتاب سرمنشأ سه خط فکری برای متفکران بعد از خود گردید. «قرارداد اجتماعی» مبنایی برای دموکراسی اجتماعی و تعیین نظام سیاسی

بر اساس اراده عمومی گردید. «امیل» ساز و کارهای جدیدی برای آموزش و پرورش بر اساس اصول انسانی و طبیعی فراهم نمود. «هلوئیز جدید» پیش‌درآمد عصر رومانتیک بود و به قولی اروپای سده نوزدهم را با اشک آبیاری نمود.

مساله‌ای که روسو خیلی روی آن تاکید می‌کرد این بود که انسان طبیعی با انسان مدنی تفاوت دارد و ما در آن واحد نمی‌توانیم یک انسان را هم طبیعی به‌طورانیم و هم مدنی، باید بین تربیت یک انسان کامل و یک شهروند کامل یکی را انتخاب کنیم. زیرا نمی‌توان در آن واحد هر دو را به کار برد. روسو در امیل گزینه اول را اختیار کرد و در قرارداد اجتماعی گزینه دوم را. وی اساس ایمانش را نه بر براهین عقلی متداول زمانش بلکه بر اساس جنبه‌ای از طبیعت انسانی قرارداد وی این قواعد را بقول خودش از اصول هیچ حکم بالغه‌ای استنتاج نکرد بلکه آنها را در اعماق دل خود که دست طبیعت به خط حلی بر آن نقش کرده است یافت. روسو به گناهکاری فطری انسان اعتقاد نداشت و به نظر وی انسان با سرشت پاک و عاری از گناه بدنیا می‌آید.

پژوهش پیش رو اختصاص دارد به بررسی مختصری از اندیشه‌های سیاسی و تربیتی روسو بر اساس سه اثر مهم وی که در سطور بالا ذکر شد. همچنین دیگر آثار و نوشته‌های روسو از جمله مقالات وی نیز مورد استفاده و بررسی قرار گرفت. در انجام این پژوهش دوستان ارجمندی یاری‌مان کردند. سپاس از آقای دکتر رضا عبادی به دلیل همراهی و راهنمایی‌های ارزنده‌شان در جهت چاپ کتاب.

ماهروزه باقری

تابستان ۱۳۹۶